

Вступ. Етичні дилеми у діяльності фармацевтів є важливою проблемою сучасної системи охорони здоров'я, оскільки фармацевти виконують не лише технічну, а й соціально значущу функцію в процесі надання фармацевтичної допомоги. Зіткнення з етичними викликами, такими як конфлікти інтересів, збереження конфіденційності, чесність у наданні інформації пацієнтам та управління доступністю ліків, вимагає високого рівня професійної підготовки та етичної відповідальності. Удосконалення підходів до вирішення цих питань є актуальним для підвищення якості фармацевтичної допомоги, зменшення кількості конфліктів у фармацевтичній практиці та зміцнення довіри до фармацевтичної галузі в цілому. Ця тема дослідження є особливо актуальною, оскільки вона стосується потреби в чіткій структурі для підтримки фармацевтів у прийнятті етичних рішень, які відповідають як професійним стандартам, так і потребам пацієнтів. Більше того, це має на меті зробити внесок у поточний дискурс щодо зміцнення етичних принципів та навчання фармацевтів, що в кінцевому підсумку покращує загальну якість та цілісність фармацевтичних послуг

Мета дослідження: аналіз факторів, що впливають на етичні проблеми у фармацевтичній діяльності.

Матеріали і методи. У дослідженні застосовувалися: анкетування, аналіз, системний та графічний методи.

Результати. Для аналізу впливу етичних проблем у фармацевтичній діяльності нами було проведено опитування 71 фармацевтів. Виявлено, що 26% респондентів дуже часто стикаються з етичними дилемами. У процесі аналізу факторів, що впливають на етичні проблеми у фармацевтичній діяльності, було встановлено, що етичні проблеми у фармацевтичній галузі є багатограними та системними. Вони охоплюють взаємодію між усіма учасниками ринку, включаючи виробників, дистриб'юторів, медичних працівників, державні органи та споживачів. Ключовими факторами, що сприяють виникненню етичних дилем, є конкурентний тиск на ринку, який змушує компанії орієнтуватися на фінансові показники, інколи на шкоду пацієнтоорієнтованості; недостатність правового регулювання або його недосконалість, що створює умови для етичних зловживань; а також недоліки у системі професійної підготовки кадрів, що призводять до низького рівня обізнаності працівників щодо етичних норм і стандартів.

Фармацевтичні компанії часто стикаються з конфліктами інтересів, коли, наприклад, реклама лікарських засобів ставить комерційні інтереси вище за безпеку та здоров'я пацієнтів.

Соціально-економічні умови також відіграють важливу роль, оскільки обмежений доступ до якісних ліків для соціально незахищених верств населення породжує нерівність та етичні суперечності.

Ефективність вирішення етичних проблем значною мірою залежить від рівня корпоративної культури. Компанії, які активно впроваджують політики корпоративної соціальної відповідальності, демонструють вищу етичну стійкість. Крім того, міжнародні стандарти, такі як GPP (Good Pharmacy Practice) та етичні кодекси, є ефективними інструментами для зменшення етичних ризиків, а їх адаптація до локальних умов сприяє покращенню загального рівня етики у галузі.

Виявлено, що фармацевти використовують різні стратегії для вирішення конфліктів, коли пацієнти наполягають на самолікуванні. Значна частина, 24%, вважають за краще направляти пацієнтів безпосередньо до лікаря, підкреслюючи важливість професійного нагляду під час лікування. Ще 16% респондентів рекомендують професійну консультацію, а 15% обговорюють потенційні побічні ефекти та запобіжні заходи з пацієнтами, щоб переконатися, що вони розуміють пов'язані з цим ризики. Крім того, 14% надають доступну інформацію про ризики самолікування, а 10% залучають завідувача аптеки, якщо ситуація загострюється.

Висновки. Отже, для мінімізації етичних проблем у фармацевтичній діяльності необхідно забезпечити комплексний підхід, що включає вдосконалення законодавчої бази, підвищення кваліфікації працівників, розвиток корпоративної етики та впровадження прозорих механізмів взаємодії між учасниками ринку.

